

แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

ปิยรส ใจเอื้อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่

ปิโยรส ใจเอื้อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้พิจารณา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดเพชร” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

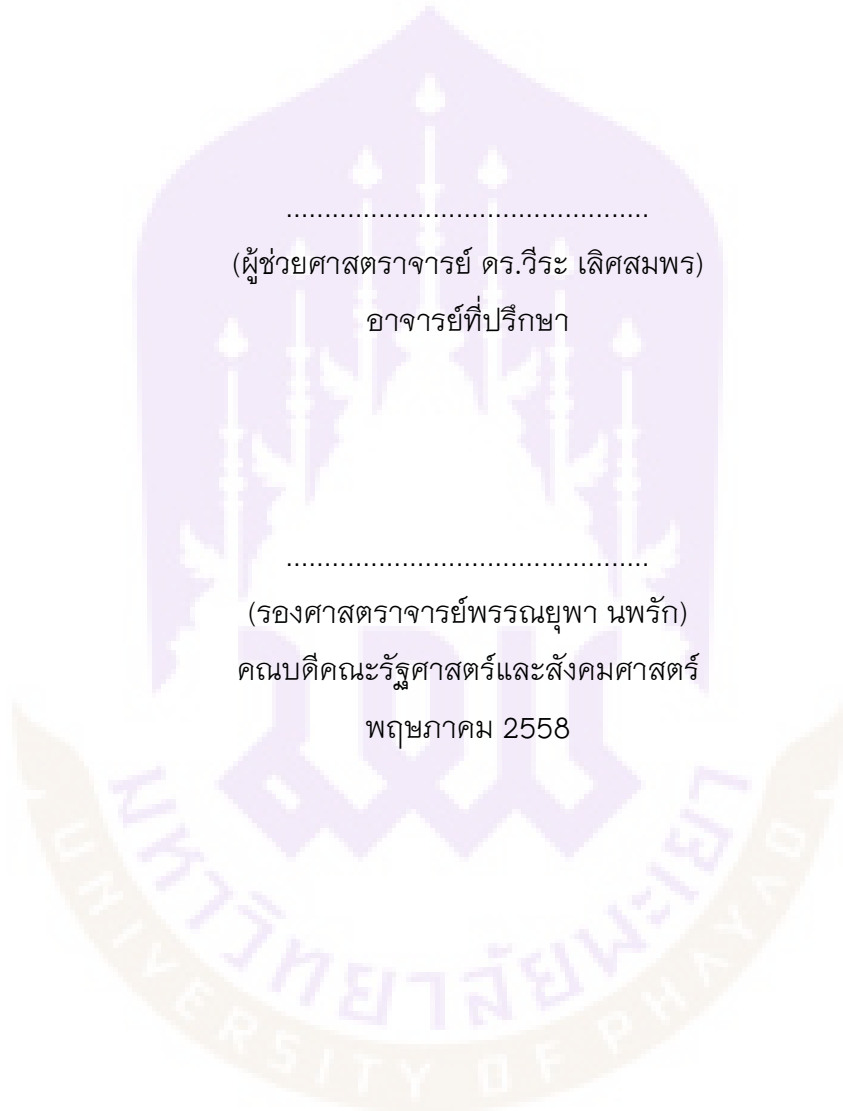
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์พรณยูพา นพรัถ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

พฤษภาคม 2558

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาอิงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้อนุเคราะห์ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนการชี้แนะแนวทางการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้และประสบการณ์ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ตลอดจนขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ขอบพระคุณผู้บริหาร บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาวताल อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล อันเป็นประโยชน์ยิ่ง ต่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลในครอบครัว และ เพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจสำคัญ และให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ขอมอบเป็นสิ่งบูชา พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาส ทำการศึกษาจนสำเร็จ

ปิโยรส ใจเอื้อ

ชื่อเรื่อง: แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ผู้ศึกษาค้นคว้า: ปิโยรส ใจเอื้อ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: ร.ป.ม. (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2558

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ เลิศสมพร

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 20 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์จากการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ พบในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรส่งเสริมให้มีการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้รวมกันเป็นทีเดียว เพื่อการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม จัดการอาคาร สิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสะอาด ปลอดภัย เอื้อต่อการทำกิจกรรม มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดี จัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนสร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด หรือระดับภาค

Title: THE QUALITY DEVELOPING GUIDELINES FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER MAEYANGTARN SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, RONGKWANG DISTRICT, PHRAE PROVINCE.

Author: Piyorod Jai-ua, Independent Study M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2015

Advisor: Assistant Professor Ph.D., Veera Lertsomporn

Keywords: The quality developing guidelines, child development center, Maeyangtarn Sub-district Administrative Organization

ABSTRACT

This study aimed to explore the problems and deterrence influencing on the development of a Child Development Center of Maeyangtarn's Sub-district Administrative Organization (SAO) at Rongkwang District, Phrae Province. This exploratory study also purposed to discover the guidelines for developing the Child Development Center. Key informants (n = 20) were selecting by utilizing on a convinced sampling technique. Interview questions were implemented to collect data. Findings revealed that the problems and deterrence influencing on the development of the Child Development Center involved on management, personnel, buildings, facilities and environment, securities, academic affairs and curriculum-based activities, participation and support of all sectors, and promotion of early childhood development networks. Moreover, the researcher suggested that, on guidelines for developing of the Child Development Center of Maeyangtarn's Sub-district Administrative Organization, administrators should promote to establish only mingle one center of the Child Development Center to operate in the same standard. They should enrich staff to have knowledgeable development and gain fully skills related to the Child Development Center. Thus, the staff can apply concretely performance, including managing on buildings and environment of the center to have wellbeing, safety, and facility on performing activities that fit for the childhood development. The well standard security, integrated activities, and provided children to learn from directing experience should be done. The adjustment of playing activities would enhance their learning and skills. It also promotes physical, emotional, mental, social, and intelligent developments. To create networks between the Child Development Center, parents and community should be participated. The established networks of the Child Development Centers should be cooperated among other Sub-district Administrative Organizations, including other district, province, or regional levels.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7
แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..	11
มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น .	12
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่..	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่.....	51
แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป	62
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผลการวิจัย.....	66
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	99

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 แสดงจำนวนประชากร..... 38

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กปฐมวัย หรือเด็กเล็ก ถือเป็นวัยที่ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตอย่างยิ่ง เพราะวัยเด็กเป็นช่วงที่สมองจะมีพัฒนาการสูงสุด ซึ่งหากเด็กได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี จะสามารถส่งผลให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ในอนาคต ซึ่งตามหลักการแล้ว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องเริ่มพัฒนาดังตั้งแต่วัยเด็ก โดยมุ่งเน้น การพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพ ตลอดจนคุณลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรพัฒนาเด็กตั้งแต่หลังคลอดจนถึงอายุ 5 ปี ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงที่เด็ก จะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านกล้ามเนื้อต่าง ๆ ไยประสาทที่มีผลต่อ ความฉลาดของเด็ก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจ ที่เป็นพื้นฐาน ของพัฒนาการในวัยต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ยังเป็นช่วงเวลาที่สามารถแก้ไขความผิดปกติ ของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าปล่อยให้ค้นพบในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ซึ่งการแก้ไขจะได้ช้า และยากกว่า ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาของเด็กเล็ก คือ ครอบครัว ที่ต้องทำการเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิด และเมื่อถึงวัยก่อนเข้าเรียนในระบบ การศึกษาภาคบังคับ เด็กควรได้รับการจัดการศึกษา ที่สามารถปูพื้นฐานชีวิตที่ดี เด็กทุกคน จึงควรได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้มีพัฒนาการที่เหมาะสม กับช่วงวัย ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจิตสำนึก ที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจะพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่ดี และมีประสิทธิภาพในทุกระดับ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะเป็นวัยเริ่มต้น แห่งการเรียนรู้ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็ว ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาจะระบุว่า หากเด็กในวัยนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และมีประสบการณ์เรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว จะทำส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และกลายเป็นกำลังที่สำคัญ ต่อการพัฒนาสังคม และประเทศชาติ การศึกษาจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิด ผลดังกล่าวขึ้นได้ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคน ให้กลายเป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศ โดยเชื่อว่า หากคนได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด คนจะสามารถพัฒนาสังคม และประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ, 2540)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กในปัจจุบัน ได้มีองค์กรที่ดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 18 ได้บัญญัติว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

หมวด 5 ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 บัญญัติว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น

โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2545-2559 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้กำหนดให้มีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง คือ พัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา โดยมีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการ คือ การให้พัฒนาคนตั้งแต่แรกเกิด จนตลอดชีวิต ให้มีโอกาสดำเนินการเข้าถึงการเรียนรู้ โดยตั้งเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนา และเตรียมความพร้อมทุกด้าน ก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา พร้อมทั้งได้วางกรอบการดำเนินงานการพัฒนา และเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา และการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้ในการเลี้ยงดูลูกแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม

ประกอบกับในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 67 บัญญัติว่า ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำภายในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

ตามพระราชบัญญัติ กฎหมาย และแผนงานที่กล่าวมาดังกล่าว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้รับการถ่ายโอนงาน การสังคมสงเคราะห์ พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส งานถ่ายโอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มาดำเนินการแทน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542)

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ได้มีการจัดการศึกษา ในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรับเด็กเล็กเข้าศึกษา ทั้งเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ ของตนเอง ภายใต้การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้วางไว้ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น ในปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับ นวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553)

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ได้ถูกคาดหวังให้เป็นสถานที่ในการเริ่มต้น

การพัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเบื้องต้น พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล ยังต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

กำหนดเนื้อหาการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 1.1 เนื้อหาด้านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 เนื้อหาด้านการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่
- 1.3 เนื้อหาด้านการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดคุณสมบัติ และจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็นกลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน

2.2 กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน และผู้ช่วยครูดูแลเด็ก 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

2.3 กลุ่มผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

2.4 กลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 2 คน

3. ขอบเขตด้านเวลา

เดือนมิถุนายน-ธันวาคม 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน หรือแนวทางการในการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรฐานการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 มาตรฐาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทราบปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

2. ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ครั้นนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสาร เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553) ได้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาคู่เด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3-5 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงนับเป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานซึ่งรับผิดชอบจะต้องตระหนัก และให้ความสนใจ เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานเหมาะสมกับวัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการพัฒนาเด็ก ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอน

การกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้ง และดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และได้มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดำเนินการรับเลี้ยงเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวนตั้งแต่ 6 คน ขึ้นไป โดยผู้ดำเนินการมิใช่ญาติ อาจมีคำเรียกที่แตกต่างกัน เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนเกณฑ์ หรือเป็นสถานที่ดูแล และให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน เหมาะสมกับวัย

การจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติอำนาจ และหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย การกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เป็นหน้าที่ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียม ความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นสถานที่หนึ่ง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง ทรัพยากรที่ทรงคุณค่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือเป็นภารกิจที่สำคัญ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องจัดการศึกษา และพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อม และมีศักยภาพตามวัย ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ดังนั้นมาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์ฯ จึงมีความแตกต่าง หลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างอาคาร สถานที่ และการบริหารงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ

พ.ก.มาศ จตุรรมย์ (2552, หน้า 2) ได้กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัด การศึกษาและอบรม และการฝึกอาชีพ การจัดการศึกษาอบรมต้องคำนึงถึงถึงการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 41 กำหนดว่าท้องถิ่น มาตรา 42 มีหน้าที่ประเมินความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดการศึกษา และมีหน้าที่ประสาน ส่งเสริม ให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยต้องประเมินมาตรฐานคุณภาพ และช่วยให้เข้าสู่ คุณภาพ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 หมวด 2 กำหนดว่า ในการกระจายอำนาจและหน้าที่ ในการจัดบริการสาธารณะ ในมาตรา 16(9) ในเรื่องของการจัดการศึกษา และมาตรา 30 ให้รัฐถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วยเหลือ จัดสรรเงินอุดหนุน แก่ท้องถิ่น ตามความจำเป็น และความต้องการในท้องถิ่นนั้น ๆ พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ออกมาบังคับใช้ มีผลตั้งแต่วันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการจัด การการศึกษาได้ทุกระดับ และต้องรับภาระการถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องรับภาระเพิ่ม คือ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ได้รับถ่ายโอน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ระบุไว้ว่า หลักสำคัญในการจัด ประสพการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรม เลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา รวมทั้ง การสื่อสารและการ เรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่

หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับการบริหารแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความต้องการและความพึงพอใจของชุมชนนั้น ๆ ด้วย เพราะการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน คุณภาพของการบริการ ความเชื่อถือไว้วางใจ ตลอดจนความศรัทธาของผู้ปกครอง มีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติ มีทั้งงานภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แบ่งงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลักษณะงานที่มีความเกี่ยวข้อง ดังนี้

กมล รอดคล้าย (2537, หน้า 60) เสนอแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแบ่งการบริหารออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ว่าด้วยการจัดการศึกษา ซึ่งหมายถึง กิจกรรมการบริหาร ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร การบริหารอาคารสถานที่ อุดมการณ์ การเงิน การบริการ การรายงานผลการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และความสัมพันธ์กับชุมชน
2. ส่วนที่ว่าด้วยแนวการจัดประสบการณ์ ซึ่งได้แก่ การจัดหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา ซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ

เดือนเพ็ญ คังชะฤกษ์ และคณะ (2540, หน้า 289) กล่าวถึง การบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก ในชนบทว่า การบริหารงาน เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เนื่องจากประกอบด้วย ความรู้ที่เชื่อถือได้ ขณะเดียวกัน ก็เป็นเรื่องที่ต้องใช้เทคนิคในการเลือกวิธีการที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุด เพื่อให้งานออกมาบรรลุผล และผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจ ซึ่งการบริหารงานจะเกี่ยวข้องกับเรื่องใหญ่ ๆ 4 เรื่อง คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการจัดการ และวัสดุอุปกรณ์

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยนั้น โดยส่วนรวมแล้วจะมุ่งเน้นให้เด็กเจริญขึ้นจากพัฒนาการตามธรรมชาติ โดยใช้การเล่น และกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการทุกด้าน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่อยู่ในขั้นการพัฒนา การสร้างรูปแบบของชีวิต จึงไม่ควรเน้นเฉพาะการเรียนการสอน ควรเน้นการจัดกิจกรรม การเตรียมความพร้อมของเด็ก จึงจำเป็นต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการและเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น มีการแบ่งแนวทางในการดำเนินงานตามลักษณะงาน ซึ่งมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การจัดการด้านวิชาการ และการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2545, หน้า 1-2) ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการ ตามที่ได้จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (อายุ 3-5 ปี) โดยมีแนวทางดังนี้

1. นโยบาย

จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3-5 ปี) ด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาส การเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับสูงขึ้นไป (สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น, 2545)

2. เป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพตามความต้องการ และด้วยความร่วมมือของชุมชน

3. วัตถุประสงค์

พัฒนาการในช่วงปฐมวัย เป็นพื้นฐานของการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวัยต่อ ๆ มาของมนุษย์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาการในช่วงปฐมวัย จึงต้องได้รับการเอาใจใส่ให้เด็กได้รับพัฒนาการอย่างถูกวิธี และมีคุณภาพ เพื่อให้เป็นทรัพยากรอย่างมีคุณค่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ จึงต้องรับผิดชอบ การจัดการบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กได้รับพัฒนาการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

3.1 เพื่อกระจายโอกาส การรับบริการพัฒนาความพร้อม ให้แก่เด็กทุกคนในพื้นที่ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3.2 เพื่อให้เด็ก ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัย ให้สามารถรับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เป็นการแบ่งเบาภาระการดูแลเด็ก ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง สามารถประกอบอาชีพ ได้อย่างมีความสุข หมดความกังวลในบุตรหลาน

สรุปได้ว่า การดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการ อันได้แก่ นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยอาศัยความร่วมมือของชุมชน เพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กของผู้ปกครอง และมุ่งเน้นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาคู่ต่อในระดับประถมศึกษา

ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 7,520 แห่ง กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด/มัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่าการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง

ส่วนราชการดังกล่าว ต่างมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กวัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนชุมชน บริหารงานโดยคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด บริหารงานโดยคณะกรรมการบริหาร

ศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส/อิหม่าม เป็นประธาน และการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) บริหารงานโดยผู้บริหารโรงเรียน

ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมาย จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 แต่ก็ยังมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง การบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ

ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น ในปี พ.ศ. 2547 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แบ่งมาตรฐานออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากชุมชน

ปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า มาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2547 นั้น ควรจะปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 2. มาตรฐานด้านบุคลากร
 3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
 4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
 5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
 6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการ รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน/กอง/สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

1.1.2 จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

1.1.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.4 จัดทำแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการงบประมาณ เป็นต้น

1.1.5 จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6 รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

กรณีที่ไม่ใช่สถานที่ก่อสร้างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และการบริหารจัดการศูนย์ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.2.2 ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.2.3 จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.4 จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.5 รายงานการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วน

ทราบ

1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.3.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน

1.3.2 นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

1.3.3 จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

1.3.4 รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

1.4 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมตามวัย ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษา และพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็ก

พร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้นต่อไป โดยระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษา

1.4.1 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพ เด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และบริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

1.4.2 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียง ได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.3 จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย ศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.4.4 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

1.4.5 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 1.4.4 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนาศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษา ปฐมวัยอื่น

1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือก และแต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง

ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก โดยให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา ของคณะกรรมการ มีจำนวนตามความเหมาะสม ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.5.1 กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.2 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.3 เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.4 พิจารณาสั่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.5 พิจารณาสั่งแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.6 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้ประกอบการ ชุมชน และสังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.7 ส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย เป็นค่าอาหารเสริม (นม)

ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ โดยดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดทำแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบ สภาท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี จัดทำแผนจัดหาพัสดุ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุ และจัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการรายงาน และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และระเบียบหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล

กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพ

3.1.1 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการสรรหา และเลือกสรรบุคคล เพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ทั่วไป ที่คณะกรรมการกลางพนักงาน ส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดคณะกรรมการดำเนินการสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพ ประกอบด้วย ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา เป็นกรรมการ หัวหน้าสำนักปลัดหรือผู้ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมเป็นคณะกรรมการ ได้ตามความเหมาะสม

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู:นักเรียน) 1:20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละ 20 คน สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดให้มี ได้ตามจำนวนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 การปรับสภาพพนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่งผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ

3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 และหนังสือกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล เด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงาน ส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่ง การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ให้เป็นไป ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง

หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิม เป็นลำดับแรก กล่าวคือ เมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5 การพัฒนาบุคลากรให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการปฐมนิเทศ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ รวมทั้ง การอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริม สนับสนุนการให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามหลักเกณฑ์ และฐานะการคลังขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มี 2 ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยรับถ่ายโอนจาก ส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร 0107/ว 20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

เนื่องจาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการคัดเลือก และแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง ตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้ง ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือก และแต่งตั้งผู้ดูแลเด็ก จากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว โดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด แต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

1.1.2 ได้ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัย ของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้าง หรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติ การคัดเลือก และแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุและงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงาน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

1.2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผล การปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.7 นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

1.2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

1.2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่น ที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

2.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัย ของท้องถิ่น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้าง หรือหน่วยงาน ซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงาน และ

2.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณสมบัติ การคัดเลือก และแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการ จัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนปฏิบัติงานทางวิชาการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

2.2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 จัดอบรม สั่งสอน และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย

2.2.3 ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

- 2.2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด
- 2.2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 2.2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- 2.2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
- 2.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล
- 2.2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน
- 2.2.13 พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนา
ผู้เรียน
- 2.2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน
- 2.2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน
- 2.2.16 รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ
- 2.2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

คุณสมบัติเฉพาะ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง คือ มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะ ตำแหน่ง ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป พนักงานจ้างตามภารกิจ หน้าที่คือ สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประกอบด้วยธุรการ การเงิน พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง ยามรักษา ความปลอดภัย และพนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งคือ มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะ ตำแหน่ง ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครูส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ สืบสวนความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ ตามฐานะการคลัง ของแต่ละท้องถิ่นควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณ ในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม แต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำระเบียบว่าด้วย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบ และลงนามกำหนดแผนปฏิบัติการ และงบประมาณ ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผล พร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์

สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ใจกว้างใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีส่วนช่วยในการส่งเสริม และพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรง ในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ ของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ที่ตั้ง ควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่ อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ ตามมาตรฐาน ความจำเป็นและเหมาะสมไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.2 จำนวนชั้นของอาคารควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมี มาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูงของห้องจากพื้นถึง เพดาน ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.3 ทางเข้า-ออกตัวอาคารมีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัว อาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

1.4 ประตู-หน้าต่างต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวน เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.5 บันไดไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นตอน มีลูกกรง และราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

1.6 พื้นที่ใช้สอยภายในต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และ เพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่

สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลาและปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคารเช่น แสงสว่างควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เพื่อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสมควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษต้องมีเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 ภายนอกอาคารควรมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้แหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวันต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตาราง ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม ระเบียงต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัยมีการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคารติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่ายหรือแหลมคมหากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคมจัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็กไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้ง

ไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคมมีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้งบุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็กกรณีเกิดเหตุการณ์คับขันหรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้มี สมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็กมีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ และมีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมี วัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญา)

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์กรร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบทและวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน

เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม

2. หลักการเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
- 2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

3. คุณลักษณะตามวัย

3.1 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 2 ปี

3.1.1 พัฒนาการด้านร่างกายได้แก่ วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันทีเดินถอยหลังได้เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียวสลับเท้าขึ้นบันไดได้เมื่ออายุอย่าง 3 ปีหยิบของชิ้นเล็ก ๆ ได้ แต่หลุดมือง่าย จับดินสอแท่งใหญ่ ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ

3.1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ได้แก่ แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ด้วยคำพูดมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชยมีความเป็นตัวของตัวเอง

3.1.3 พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ เล่นรวมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่นเริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่นพยายามช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งตัวรู้จักขอและเริ่มรู้จักให้เริ่มรู้จักรอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

3.1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3-5 นาทีชอบดูหนังสือภาพชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจองสนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่าง ๆ เริ่มประโยคคำถาม สนใจสิ่งรอบตัววางของซ้อนกันได้ 4-6 ชั้น

3.2 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 3 ปี

3.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้รับลูกบอลด้วยมือและลำตัวเดินขึ้นบันไดสลับท้ำได้เขียนรูปวงกลมตามแบบได้

3.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ได้แก่ แสดงอารมณ์ตามความรู้สึกชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชมกัลวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

3.2.3 พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้และรู้จักรอยคอบ

3.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ สืบรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้บอกชื่อของตนเองได้ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาสนทนาได้ตอบเล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทางเลียนแบบได้รู้จักใช้คำถาม สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ อยากรู้ อยากรู อยากรู เห็นทุกอย่างรอบตัว

3.3 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 4 ปี

3.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองเดินขึ้น ลงบันไดสลับท้ำได้เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

3.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ได้แก่ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่นชอบท้าทายผู้ใหญ่ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

3.3.3 พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เองเล่นร่วมกับคนอื่นได้รอยคอบตามลำดับก่อน-หลังแบ่งของให้คนอื่นเก็บของเล่นเข้าที่

3.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะสนทนาได้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่องสร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นรู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3.4 คุณลักษณะตามวัยเด็กอายุ 5 ปี

3.4.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง

3.4.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ ได้แก่ แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่นยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

3.4.3 พัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองเล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้มีมารยาทในสังคมที่ตรงตามมีจิตอาสา

3.4.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

4 การจัดประสบการณ์

4.1 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจสังคม และสติปัญญาหลักการจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญ คือ

4.1.1 เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย

4.1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร

4.1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการ และพัฒนาการของเด็ก

4.1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เชื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

4.1.5 ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

4.1.6 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

4.1.7 ส่วนแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี มีดังต่อไปนี้

1) ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย และจิตใจของเด็ก

2) สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์

3) จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

4) เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กอย่าง หลากหลาย

5) จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย
เหมาะสมกับเด็ก

6) ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ

7) ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ให้กับเด็ก

4.2 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3-5 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูป
ของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย
อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่มีหลักการจัดประสบการณ์ ดังนี้

4.2.1 จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็ก
โดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่าง
ระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

4.2.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและ
ผลผลิต

4.2.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง
และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

4.2.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

4.2.6 แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้
เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ

4) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่
อบอุ่นมีความสุข เชื้อต่อการเรียนรู้

6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่
หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้น ๆ

7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8) จัดประสบการณ์ให้เด็กที่มีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง

9) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์

10) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

5. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านหลักสูตร

5.2 ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

5.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

5.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

5.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

5.7 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

5.8 ด้านโภชนาการ

5.9 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5.10 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทาง

สังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะให้มีการสานเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กให้กับผู้ปกครองและครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ

จัดระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการทำงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานและการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมในโอกาสต่าง ๆ

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และอื่น ๆ

การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือประชาชน

ส่วนการส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชนนั้น ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ การให้ความรู้

โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้
ในชุมชน ตลอดจนให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริม
พัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา
เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งใน
ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และ
แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย

1.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพ
ในการพัฒนาเด็กเล็ก

1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่าง
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางปฏิบัติงาน

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ
กำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 จัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ

2.3 ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด
พิจารณาเห็นชอบ

2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

2.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด

3 การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการงบประมาณและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3.3 ประเมินผลการพัฒนา

3.4 สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

ที่ตั้งและอาณาเขต

อาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการปกครองอำเภอวังยาง ประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่ในเขตดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล มีเนื้อที่ประมาณ 10,213 ไร่ หรือประมาณ 16.34 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางฮ่อ

ทิศใต้ ติดต่อกับ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำหนักธรรม เขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คำมี อำเภอหนองม่วงไข่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ เขตเทศบาลตำบลวังยาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางร้อง

จำนวนประชากร

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 1,648 ครัวเรือน

จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 4,840 คน

ชาย จำนวน 2,253 คน คิดเป็นร้อยละ 46.55

หญิง จำนวน 2,587 คน คิดเป็นร้อยละ 53.45

ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 297คน / ตร.กม.

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
1	บ้านแม่ยางตาล	124	142	173	315
2	บ้านหนองเจริญ	213	258	346	604
3	บ้านแม่ยางกาด	223	283	323	606
4	บ้านแม่ยางโตน	226	332	346	678
5	บ้านทรายมูล	233	339	388	727
6	บ้านแม่ยางม่อน	212	284	328	612
7	บ้านแม่ยางกวาว	108	175	190	365
8	บ้านทรายทอง	179	255	273	528
9	บ้านหนองอ้วน	130	185	220	405
รวม 9 หมู่บ้าน		1,648	2,253	2,587	1,648

สภาพภูมิประเทศ

ส่วนมากเป็นที่ราบ ซึ่งเป็นพื้นที่ราษฎร อาศัยอยู่ และเป็นพื้นที่ทำกินเป็นบางส่วน

อาชีพในตำบล

บริเวณพื้นที่ตำบลแม่ยางตาล จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 85 การประกอบอาชีพของประชาชนในตำบล ได้แก่ เกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกข้าว ข้าวโพด ยาสูบ แตงโม พริก แตงกวา และพืชผักสวนครัว ปลูกไว้เพื่อจำหน่ายและบริโภค และการเลี้ยงสัตว์จำพวกโค สุกร ไก่ ฯลฯ อาชีพรองได้แก่ ค้าขายและรับจ้างทั่วไป

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล นับถือศาสนาพุทธ ปัจจุบัน มีศาสนสถานและองค์กรทางศาสนา จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วัดแม่ยางตาล หมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล วัดหนองเจริญหมู่ที่ 2 บ้านหนองเจริญ วัดแม่ยางโตนหมู่ที่ 4 บ้านแม่ยางโตน วัดแม่ยางกวาว หมู่ที่ 7 บ้านแม่ยางกวาว และสภาวัฒนธรรมตำบลแม่ยางตาลหมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล

การสาธารณสุข

สถานีอนามัยที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลแม่ยางตาลหมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล

ความปลอดภัยในชุมชน

หน่วยบริการช่วยเหลือความสงบเรียบร้อย ด้านความปลอดภัยในชุมชนตำบลแม่ยางตาล ได้แก่หน่วยบริการประชาชนตำบลแม่ยางตาล หมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล มวลชนจัดตั้ง ได้แก่ ลูกเสือชาวบ้าน 3 รุ่น ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่นตำรวจบ้าน 2 รุ่นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) 3 รุ่น

การศึกษาในตำบล

โรงเรียนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล แยกเป็นระดับดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาชุมชน จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ยางตาลหมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองเจริญ หมู่ที่ 2 บ้านหนองเจริญศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ยางโทนหมู่ที่ 4 บ้านแม่ยางโทนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแม่ยางกาดหมู่ที่ 6 บ้านแม่ยางม่อน
2. ระดับประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่โรงเรียนบ้านแม่ยางตาลกิตติประชานุกูล หมู่ที่ 8 บ้านทรายทองโรงเรียนบ้านแม่ยางกาดมิตรภาพที่ 13หมู่ที่ 6 บ้านแม่ยางม่อนโรงเรียนบ้านโตนราษฎรอุทิศหมู่ที่ 4 บ้านแม่ยางโตนโรงเรียนบ้านหนองเจริญประชาพัฒนาหมู่ที่ 2 บ้านหนองเจริญ
3. ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ 25 จังหวัดแพร่ หมู่ที่ 4 บ้านแม่ยางโตน
4. ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ศูนย์บริการการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลแม่ยางตาล หมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล
5. ศูนย์บริการให้ความรู้ด้านการเกษตร จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลแม่ยางตาล หมู่ที่ 1 บ้านแม่ยางตาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยสามารถสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

เบญจวรรณ ศรศรี (2556) ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความคิดเห็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเปรียบเทียบการบริหารจัดการของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร ทั้ง 6 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิพัฒน์ หมาดแล่ม (2556) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานของการดำเนินการด้านปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก ด้านการบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษา ได้ทราบถึงปัญหาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง ที่ยังไม่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและมีแนวทางแก้ไขที่จะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะกลาง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 6 ด้าน ต่อไป

ประเสริฐ บุญมี (2554) ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอยะนิงบุรี จังหวัดสุรินทร์ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่าง

คือผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์จำนวน 147 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.7134 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรีจังหวัดสุรินทร์ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอชุมพลบุรีจังหวัดสุรินทร์ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอรองลงมาคือ ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศ และควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาในระดับสูงขึ้น

ชื่อ สันชนพิพัฒน์ (2553) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ที่เต็นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ที่เต็นโรงเรียนเทศบาล 2) ทราบผลของการใช้รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ที่เต็นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ที่เต็นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน ประกอบด้วย

1. ด้านการวางแผน โดยการแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้วยการเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินงานร่วมกับบุคลากร เป็นผู้ประสานงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบในการมอบหมายภารกิจที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ การมอบหมายให้มีคณะกรรมการ

ประสานงานเพื่อเป็นตัวกลางในการประสาน กำกับดูแลให้ภารกิจเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนางานให้เหมาะสม

3. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล โดยการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศงานปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้เหมาะสมโดยการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำผลการปฏิบัติมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

5. ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่น พบว่ามีหน่วยงาน สถานศึกษาต่าง ๆ มาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก และโรงเรียนได้รับรางวัล ชุมชนไว้วางใจให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียน และบริจาคทรัพยากรเป็นจำนวนมาก

อนุรักษ์ มาสเนตร (2552) ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อเป็นการศึกษากการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ใน 6 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก บริการอาหารสะอาด ปลอดภัยสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย บุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อจำนวน 80 คน ผู้บริหาร 4 คน และ ครู 8 คน รวมทั้งสิ้น 92 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของผู้ปกครอง แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ของผู้บริหาร ครูผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานการบริการด้านการศึกษิตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ มีระดับการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านบริการอาหารสะอาด ปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูพบว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เก็บค่าบริการน้อย มีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัย ค่อนข้างน้อย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอที่จะมาดำเนินงาน รวมถึงขาดการดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองก็ค่อนข้างน้อย เนื่องจากว่าผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องทำงาน ข้อเสนอแนะ คือภาครัฐควรให้การสนับสนุนและหาทางช่วยเหลือดูแลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เก็บค่าบริการน้อย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีโอกาสที่จะดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนด ในกรณีที่เจ้าของกิจการไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง เจ้าของกิจการควรทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้วย เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ควรมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจในเรื่องของการมีส่วนร่วม และ ผู้ปกครองควรใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมตามสมควร ควรสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง อีกทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น

ปรัศนี เจริญใจ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอคลองสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อยู่ในระดับมาก ทั้งความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ และประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จในฐานะผู้ปกครองนักเรียน โดยในส่วนของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่ตรงกัน ด้านบุคลากร ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านผู้เรียน และประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จ ในฐานะผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจในประสิทธิภาพของผู้เรียนในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ ด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาทุกคน เพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณภาพของผู้สอน ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน และการจัดทำระบบข้อมูลต่าง ๆ ในศูนย์เพื่อให้เกิดความเป็นปัจจุบันของข้อมูล และเด็กนักเรียนสนใจที่เรียนหนังสือมากขึ้น และด้านผู้เรียนควรจะ

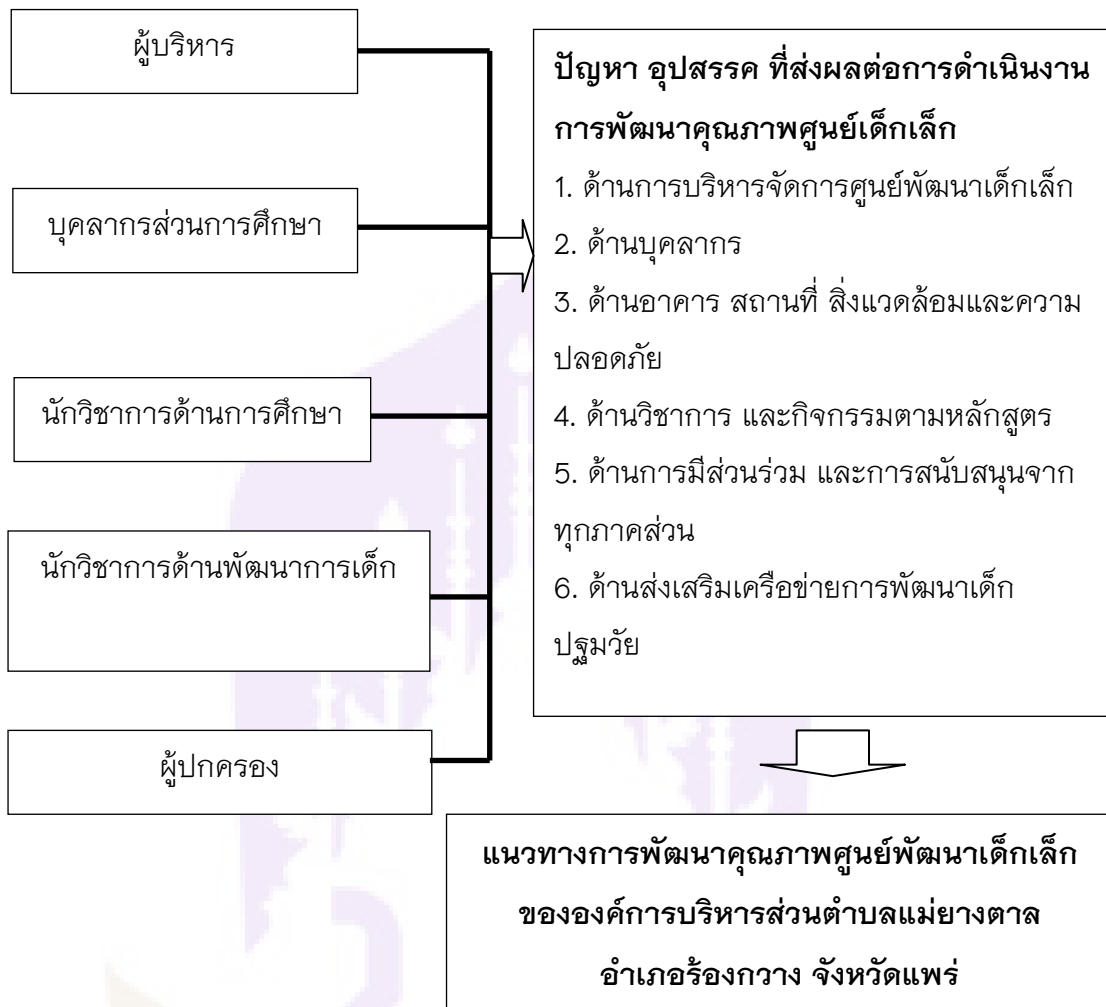
เลือกสื่อและมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเล็กซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

น้ำเพชร ปลื้มน้อย (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านคือ ด้านปัจจัย ได้แก่ อาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ ได้แก่ การเรียนการสอน กิจกรรม การรายงานผลและประเมินผล การบริหารและการจัดการ สุขภาพอนามัยและโภชนาการเด็ก และด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของเด็กหรือสัมฤทธิ์ผลของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านปัจจัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

อัครเดช วรหาญ (2548) ได้ศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง โดยมีความสามารถด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านงบประมาณในระดับสูง โดยต่างคิดว่าเป็นหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติได้โดยดูได้จากผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ การบริหารงานทุกด้านอยู่ในระดับความสามารถสูง อันเป็นผลจากภารกิจนี้ได้รับการถ่ายโอนมาทั้งหมด ทั้งงาน คน และงบประมาณทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถวางแผนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตามความต้องการของท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2553 เรื่อง การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยจัดลำดับวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้มีจำนวนทั้งสิ้น 22 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดคุณสมบัติ และจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 4 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน
2. กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน และผู้ช่วยดูแลเด็ก 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน
3. กลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 2 คน
4. กลุ่มผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา กล่าวคือ

1. เพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยใช้คุณวุฒิด้านการศึกษา ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบบสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ของผู้บริหารผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่บุคลากรส่วนการศึกษา ผู้ปกครองและนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ในข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อคำถามภาพรวมของการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) สอบถามข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยดูแลเด็ก นักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก และผู้ปกครอง รวมทั้งสิ้น 20 คน

1.1. เพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

1.2. เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากรวบรวมเอกสาร การทบทวน แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

ในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งดังกล่าวได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วารสาร สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์หรือสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเริ่มต้นจากการแนะนำตนเอง แนะนำวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และพยายามสร้างความเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์มากที่สุด ผู้สัมภาษณ์เริ่มต้นการสัมภาษณ์แบบสองทาง (Two-way communication) โดยเริ่มต้นจากการสนทนาในประเด็นคำถามที่ง่าย ๆ ก่อนให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบมากที่สุด จากนั้นนำเข้าสู่ประเด็นลึก ๆ เป็นลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมาทำการวิเคราะห์ภายใต้วิธีการที่สำคัญดังนี้

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการสัมภาษณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จาก

การสัมภาษณ์ มาสรุป จากนั้นนำมาจำแนกแยกแยะ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด เพื่อนำไปสู่การตีความ หาความหมายของตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ โดยการศึกษาดังนี้ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา กลุ่มผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้ผลการศึกษาดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รวมทั้งสิ้น 2 คน
2. กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนการศึกษา 1 คน นักวิชาการศึกษา 1 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน และผู้ช่วยครูดูแลเด็ก 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน
3. กลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 2 คน
4. กลุ่มผู้ปกครอง ประกอบด้วย ผู้ปกครองเด็กที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ซึ่งจะเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีประเด็นปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารงาน กล่าวคือ ยังขาดความพร้อมในเรื่องของอาคารสถานที่ สำหรับจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ต้องทำการยืมสถานที่ราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่บริการ มาปรับปรุงเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน และเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องกระจายตัวไปตามพื้นที่ในเขตตำบลแม่ยางตาล จำนวน 3 ศูนย์ ทำให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรวดเร็วในการประสานงานต่าง ๆ ตลอดจนการควบคุมดูแลเรื่องมาตรฐานการดำเนินงาน

ผู้ศึกษาขอยกคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารงาน ดังนี้

“การบริหารงานมีอุปสรรคสำคัญคือ ที่ตั้ง อบต. ของเรายังไม่มีพื้นที่สำหรับสร้างอาคารศูนย์เด็กเล็ก เพราะข้อจำกัดในเรื่องของที่ดิน ต้องกระจายศูนย์เด็กเล็กไปตามหมู่บ้านก็อาศัยยืมสถานที่เขาเอา อย่างของบ้านแม่ยางตาล ก็ยืมอนามัยข้าง อบต. บ้านแม่ยางกาด ก็ยืมอาคารเรียน โรงเรียนแม่ยางกาดเอา บ้านแม่ยางโทนก็เหมือนกัน ที่นั่นลำบากหน่อย เพราะเป็นอาคารในโรงเรียนแม่ยางโทนที่เป็นโรงเรียนร้างไปแล้ว”

“ที่นี้มันก็เลยส่งผลกระทบหลายอย่าง ความสะดวกในการติดต่อประสานงานเลย ความรวดเร็วเลย ส่งผลต่อกันหมด”

“เราก็ดูติดตาม หรือไปดูแลยากละ อย่างศูนย์แม่ยางตาลก็ง่ายหน่อย อยู่ติดกันแค่นี้ แต่ศูนย์ในต่างหมู่บ้าน ส่วนการศึกษาของเราบางครั้งก็อยากไปดู ไปดูแล ไปสังเกตเขา ก็ทำยากละ แทนที่จะไปได้บ่อย ๆ”

นอกจากการบริหารงานแล้ว การดำเนินการด้านงบประมาณยังคงเป็นปัญหาต่อการบริหาร กล่าวคือ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาลได้ทำการเสนอของบประมาณในส่วนของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แทบจะทุกปีที่ได้รับเงินล่าช้า หรือไม่ครบ

ตามจำนวนที่ขอไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน ทั้งในส่วนของโครงการของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ และเงินเดือนของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ทำให้ทางผู้บริหารต้องชะลอโครงการออกไปก่อน หลายครั้งที่ต้องดึงงบประมาณ จากส่วนอื่นมาใช้ในสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะนำมาจ่ายเงินเดือนให้กับครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

“เงินได้ช้า หลายครั้งเงินหาย ตั้งไว้เท่านี้ เสนอไป แต่ได้มาไม่ครบ”

“โครงการที่วางไว้ก็ต้องรอไปก่อน แทนที่จะได้ดำเนินการเลย ก็ต้องชะงัก ชะลอไว้”

“บางทีก็ต้องดึงเงินส่วนอื่นมาก่อน อย่างเงินสะสมของ อบต. เอามาใช้กับอะไรที่มัน จำเป็นเร่ง ๆ อย่างเงินเดือน ค่าตอบแทนครูศูนย์เด็ก อันนี้สำคัญ คนเราทำงานทั้งเดือนไม่ได้เงิน ก็ต้องลำบากแน่ ๆ”

การดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล มีอุปสรรคสำคัญคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีบุคลากรไม่เพียงพอ กับจำนวนเด็กเล็ก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเด็ก ทางผู้บริหารระบุว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ต้องรับดูแลเด็กเล็ก ตั้งแต่อายุ 2-5 ปี แต่ระบบรายงานจำนวนเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ระบบ CCIS) ซึ่งเป็นระบบที่จะคำนวณจำนวนเด็กเล็กของแต่ละศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา จัดสรรงบประมาณและบุคลากรส่วนการศึกษา (ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก) กลับมีตัวเลือกช่วงอายุของเด็กในช่องกรอกข้อมูลให้เลือกตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ไม่มีช่อง 2 ปีให้เลือก ทำให้การรายงานข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง กล่าวคือ ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ต้องรับผิดชอบ เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เป็นสัดส่วนที่มากกว่าเด็กอายุ 3 ปีขึ้นไป การรายงานกับระบบ CCIS จึงทำให้จำนวนเด็กเล็กที่รายงานไปน้อยกว่าเด็กที่ต้องรับผิดชอบดูแล เมื่อจำนวนเด็กเล็กมีน้อย ก็ส่งผลกระทบต่ออนุมัติจัดสรรจำนวนครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ทำให้ไม่เพียงพอต่อ จำนวนเด็กเล็กที่แท้จริง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

“งบประมาณจะสัมพันธ์กับจำนวนเด็กเล็กที่เราดูแล มีระบบ CCIS ที่ให้เราเข้าไป กรอกรายงานจำนวนเด็ก แต่ไม่มีตัวเลือกช่วงอายุที่ต่ำกว่า 3 ขวบ”

“พอไม่มีก็กรอกไม่ได้ เด็กอายุ 2 ขวบกว่า ๆ มีเยอะกว่าเด็ก 3 ขวบขึ้นไป กลายเป็นว่าเรามีเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบน้อยกว่าจำนวนที่มีจริง ๆ ทีนี้เหนื่อยเลย

เพราะจะขอตำแหน่งครูกับผู้ช่วยครูเพิ่ม เขาก็เอาข้อมูลตรงนี้ไปพิจารณา คือเด็กมันมีน้อย เขาก็ไม่ออมนุ้มนิดี”

“อยากให้มีกิจการรายงานที่ตรงตามความเป็นจริง ถ้าไม่แก้ช่องอายุให้เลือกร ก็ต้องให้รายงานเป็นเอกสารแทน”

“ครูที่มีต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ทั้งดูแลเด็ก จัดกิจกรรมการเรียนให้เด็ก แล้วยังต้องทำงานธุรการของศูนย์ฯ ด้วย ดูแลความสะอาด ทำหน้าที่ภารโรงไปอีกตำแหน่ง”

“เราไม่มีงบประมาณสำหรับจ้างเจ้าหน้าที่ธุรการศูนย์เด็ก ภารโรงก็ไม่มี ครูต้องทำหน้าที่นี้ด้วย”

2. ด้านการดำเนินการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการด้านบุคลากร เป็นไปตามระเบียบ และมาตรฐานการดำเนินการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวคือ มีการสรรหาบุคลากรตำแหน่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนผู้ประกอบอาหารให้เด็กเล็กในศูนย์ฯ โดยยึดตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ คุณสมบัติต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหาร แต่จากการดำเนินการ และการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่ผ่านมา พบปัญหาบางอย่างที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน เช่น การเกี่ยวความรับผิดชอบระหว่างบุคลากร จิตวิญญาณในการปฏิบัติงาน ความสามัคคี เป็นต้น ซึ่งทางกลุ่มผู้บริหารต่างเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในการทำงาน หากบางครั้งที่อาจจะส่งผล ต่อการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ผู้บริหารก็จะพยายามสร้างความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีให้กับบุคลากร ตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

“การคัดเลือก แต่งตั้งบุคลากรศูนย์เด็ก ทั้งครู ทั้งผู้ช่วยครู เราก็ยึดคุณสมบัติ ตามระเบียบและมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้บุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ได้จริง ๆ ทั้งความรู้ความสามารถ และการมีใจรักที่จะดูแลเด็ก”

“มีการประเมินผลการทำงานปีละครั้ง บางทีก็ประเมินจากการสังเกต อันนี้ทำได้ ป้อยกว่า”

“เรื่องปัญหาก็มีบ้าง ถ้าเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ก็จะจัดการง่าย ขาดตกบกพร่อง ตรงไหนก็ส่งไปอบรมเพิ่มความรู้ความสามารถเอา แต่บางเรื่องนี่มันละเอียดอ่อนนะ พูดยาก พวกเกี่ยวงอนกันเออ จิตวิญญาณการทำงานเออ ความสามัคคีอีก คือก็เข้าใจเนาะ การทำงานร่วมกันมันก็เกิดขึ้นได้”

“ปวดหัวอยู่เนืองๆ บางที ต้องเรียกมาทำความเข้าใจ พยายามให้เค้าได้ปรับทัศนคติใหม่ เพราะเรื่องแบบนี้อาจดูเหมือนไม่มีอะไร แต่บางทีมันก็กระทบ”

“คนทำอาหารก็ต้องดูแล ให้ได้มาตรฐาน อาหารต้องถูกต้องตามหลักโภชนาการเด็ก เจ้าหน้าที่ อบต. ก็เปลี่ยนกันไปชิม ช่วงไหนอาหารซบๆ เค็มไป หรือยังงี้ก็ช่วยกันบอก จะได้ปรับปรุง”

อนึ่ง ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ไม่มีบุคลากรตำแหน่งพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นและภาระงาน อันเนื่องมาจาก ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ทำให้ผู้รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวจึงต้องเป็นครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กแทน จากการสัมภาษณ์ครูและผู้ช่วยครู ได้ข้อมูลดังนี้

“งบไม่พอที่จะจัดจ้าง ต้องช่วยกันทำ แต่งานหลายอย่างก็เป็นหน้าที่ที่ต้องทำ อยู่แล้ว”

“เป็นภาระโรงไปด้วยในตัว อาศัยช่วงตอนเด็กหลับ และเด็กกลับบ้านหมดแล้ว ทำความสะอาดศูนย์เด็ก”

3. ด้านการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ระบุว่าการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ได้พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานให้ได้มากที่สุด แต่มีประเด็นปัญหา และอุปสรรคสำคัญ กล่าวคือ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ยังขาดความพร้อมในเรื่องของอาคารสถานที่สำหรับจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องทำการยืมสถานที่ราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่บริการมาปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน ตามที่กล่าวมาแล้วในประเด็นการบริหารงาน ทำให้การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ยังไม่สามารถทำได้สมบูรณ์เต็มที่ โดยจะขอยกคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

“เรายืมสถานที่ราชการ กระจายศูนย์เด็กไปตามหมู่บ้านในเขตบริการ อาศัยยืมสถานที่แล้วจัดการปรับให้เหมาะสมกับการทำเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก”

“อย่างที่บอกไปตอนแรก เรายังไม่มีพื้นที่สร้างอาคารศูนย์เด็กเล็ก ไม่มีที่ดินต้องกระจายศูนย์เด็กเล็กไปตามหมู่บ้าน”

“ก็อาศัยยืมสถานที่เขาเอา อย่างของบ้านแม่ยางตาล ก็ยืมอนามัยข้าง อบต. บ้านแม่ยางกาดก็ยืมอาคารเรียนโรงเรียนแม่ยางกาดเอา บ้านแม่ยางโทนก็เหมือนกัน ที่นั่นลำบากหน่อย เพราะเป็นอาคารในโรงเรียนแม่ยางโทนที่เป็นโรงเรียนร้างไปแล้ว”

“พี่ว่ามันไม่อิสระ เราต้องการปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้เหมาะจริง ๆ อยากให้สร้างใหม่แบบที่ศูนย์อนามัย แต่ที่นี้ต้องใช้อาคารเรียนของโรงเรียน ปรับได้ไม่มาก แต่ก็พยายามให้ใกล้เคียงกับมาตรฐานที่เค้ากำหนดมากที่สุด”

“เราปรับ สร้างอะไรไม่ได้มาก เพราะมันเป็นพี่ของเขา อาคารของเขา ก็ทำเท่าที่จะใช้เป็นศูนย์เด็กเล็กได้ แต่ถามว่าพอใจรึยัง มันก็มีอะไรที่เราอยากทำอีกเยอะ”

“ทางฝ่ายบริหารและตัวนายกฯ ก็วางโครงการไว้แล้ว ซื่อที่ติดติด อบต. แล้วจะดำเนินการเรื่องงบประมาณ สร้างศูนย์เด็กเล็กไว้ทีเดียว ทำให้ดีไปเลย คิดไว้ว่าจะให้มีรถรับส่งด้วย ผู้ปกครองจะได้ไม่ต้องเดินทางมาส่งเอง อย่างแม่ยางโทนเนี่ย ก็อยู่ไกล มีรถรับส่งจะดี”

ด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า โดยรวมแล้วได้มีการดูแลจัดการเรื่องความปลอดภัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งการจัดสถานที่ การกำจัดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยเวลาเด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ การเตรียมความพร้อมรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน การเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลต่าง ๆ เพราะเด็กเล็กจะประสบกับการเกิดอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การหกล้ม การเดินหรือวิ่งชนอุปกรณ์ต่าง ๆ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จะได้รับการอบรมและฝึกการปฐมพยาบาลเบื้องต้นมาแล้ว แต่ตามข้อมูลทีกล่าวมาแล้ว ว่าสถานที่สำหรับจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งอาคาร และสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ในบางจุดยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สำหรับกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา และไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างเต็มที่เพราะเป็นอาคารและสถานที่ของส่วนราชการอื่น ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเกิดเหตุการณ์มีผู้บุกรุกยามวิกาล เข้ามาจัดแงะอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อหวังทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปัญหาที่ทางผู้บริหาร บุคลากร และผู้ปกครองกังวลกลัวจะเกิดซ้ำอีก

“พี่เข้าใจ เพราะทาง อบต. เค้ายังไม่มีการสร้างศูนย์ แต่ก็ได้ข่าวจากที่มนายกฯ ว่ากำลังทำเรื่องอยู่ อีกหน่อยถ้ามีที่เป็นของตัวเองก็คงดี”

“ศูนย์ก็สร้างดินะ เป็นสัดส่วนตามนั้น อยู่ในโรงเรียน ก็ใกล้บ้านดี แต่ครูเขาบอกว่าถ้ามีศูนย์ใหญ่ไปเลย รวมที่เดียวกันเลยทั้งตำบลจะดีกว่า เขาว่าจะจัดการได้ดีกว่า”

“ที่นี้ครูคนเดียว (ศูนย์เด็กเล็กในโรงเรียนบ้านแม่ยางโทน) เราก็เป็นห่วงลูกนะ แต่ชาวบ้านก็ช่วยกันเป็นหูเป็นตา ครูเขาก็เป็นคนบ้านนี้ มีอะไรก็ไปบอกครูไว้แล้วว่าบอกกันได้ คนเฒ่าคนแก่ตอนกลางวันไม่ได้ไปนา ก็พึ่งพาได้ แต่เท่าที่ผ่านมาก็ไม่มีอะไร”

“อยากให้มีรถรับส่งเหมือนศูนย์เด็กร่องขวาง ไปทุ่งไปนากลับมาค่า ต้องพึ่งครูเขาดูแลจนให้จนค่า บางครั้งครูเขาต้องพามาส่งถึงบ้าน เพราะถ้าไม่ได้แจ้งล่วงหน้า ครูเขาจะไม่ให้คนอื่นไปรับแทน”

ซึ่งข้อมูลจากผู้ปกครอง สอดคล้องกับข้อมูลจากครูผู้ดูแลเด็ก ที่ระบุเกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

“ช่วงหน้าหนาวนี้บ่อยมาก ผู้ปกครองมารับเด็กช้า เราไม่ให้ใครมารับแทน ถ้าตัวผู้ปกครองไม่ได้แจ้งล่วงหน้า ครูกับผู้ช่วยครูก็ต้องรอจนมารับเด็กกลับ บางทีก็พาไปส่งเองเลยที่บ้าน แต่ถ้าที่บ้านไม่มีใครอยู่เลย ก็ต้องรอที่ศูนย์จนพ่อแม่เค้าจะมา”

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีเด็กเล็กอายุระหว่าง 2-4 ปีอยู่ในความดูแล มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระบุว่า การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีบางจุดที่ยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากศูนย์ย่อยแต่ละศูนย์มีเด็กแต่ละช่วงอายุรวมกัน เวลาจัดกิจกรรมหลายครั้งที่ต้องจัดรวมกันทั้งเด็ก 2 ขวบไปจนถึงเด็ก 4 ขวบ ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กระบุว่า อยากจะแยกจัดกิจกรรมตามอายุ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากจำนวนครูไม่เพียงพอ เช่น ศูนย์ย่อยบ้านแม่ยางโทน ที่มีครูผู้ดูแลเด็กเพียงคนเดียวต่อนักเรียน 24 คน เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจจะเป็นการจัดแบบรวมกันหรือเมื่อครูต้องดูแลเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ก็ต้องปล่อยให้เด็กที่เหลือทำกิจกรรมไปก่อนและปัญหาสำคัญที่พบคือ เด็กเล็กบางคนที่มีสัญญาณที่สื่อว่าอาจจะมีความผิดปกติทางการเรียนรู้หรือการสื่อสาร เมื่อครูสังเกตเห็นก็จะแจ้งผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำ แต่โดยส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะไม่ยอมรับ หรือไม่ให้ความสนใจที่จะร่วมมือกับครูเพื่อแก้ปัญหาให้กับเด็ก ผู้ศึกษาขอหยิบยกคำสัมภาษณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เกี่ยวกับประเด็นปัญหาดังกล่าวดังนี้

“เวลาจัดกิจกรรมก็ต้องจัดรวมกัน เราก็พยายามหาวิธีที่จะจัดตามช่วงอายุ เพราะเด็กสองขวบเค้าก็ต้องได้รับการพัฒนาอีกแบบหนึ่ง เด็กสามสี่ขวบก็คิดตรงที่ว่าจัดกิจกรรมพัฒนาคล้าย ๆ กันได้ แต่ใจจริงเราอยากจัดแบบแยกตามช่วงอายุ เด็กจะได้ทำกิจกรรมตรงตามช่วงวัยเต็มที่หน่อย”

“ถ้าจัดกิจกรรมให้เด็กสามสี่ขวบ เราก็ให้เด็กสองขวบเข้ามาเล่นของเล่นก่อน พอถึงเวลาจัดเด็กสองขวบ เด็กสามสี่ขวบก็ไปเล่น แต่ก็ให้เด็กอยู่ในพื้นที่เดียวกันนะ เพราะเราจัดมุมต่าง ๆ ไว้แล้ว”

“มีเด็กที่มีปัญหาอย่างการพูด การฟัง พูดซ้ำ ตอบคำถามไม่ได้ อย่างเราถามว่ากินข้าวกับอะไร เด็กก็จะทวนคำถามเราแต่ไม่ตอบ ซึ่งตามหลักแล้วเด็กวัยนี้ต้องสามารถตอบคำถามง่าย ๆ ได้แล้ว รู้จักถามอะไร ทำไม ได้แล้ว”

“บางคนไม่พูด เวลาให้ทำกิจกรรมก็จะสังเกตได้ ไม่ค่อยทำไม่สนใจ ปั่นดิน ต่อบล็อกก็จับเล่น ๆ เฉย ๆ อันนี้คือเริ่มส่งสัญญาณละ”

“เวลาเราแจ้งผู้ปกครอง มีน้อยที่จะสนใจ ส่วนใหญ่เค้าก็ปฏิเสธ เวลาเด็กพูดซ้ำหรือไม่พูด เค้าก็จะบอกว่าเชื้อทางเขาก็เป็นแบบนี้ไม่แปลกใจอะไร”

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเป็นประจำ นอกจากนั้น ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเองก็ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนตามความเหมาะสม แต่ในบางครั้งที่ทางศูนย์ฯ ได้มีการจัดกิจกรรมและต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม มักจะได้รับความร่วมมือบางส่วน สาเหตุหลัก คือ ผู้ปกครองต้องไปทำงาน ซึ่งส่งผลให้โอกาสในการสื่อสาร พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูและผู้ปกครองมีน้อยลง

“เวลาเรามีกิจกรรมที่ศูนย์ฯ แล้วเชิญผู้ปกครองมาร่วม มีหลายท่านที่ต้องไปทำงาน ไปสวนไปนา มาร่วมด้วยไม่ได้”

“ถ้ามาร่วมกิจกรรม เราก็อาศัยช่วงนี้ได้พูดคุยกับผู้ปกครอง ปรึกษาหารือกันได้”

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ยังขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“ยังไม่มีการสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน มีที่ครูศูนย์เด็กเค้าสร้างกลุ่มไว้ติดต่อพูดคุย หรือไปมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด เวลาไปอบรมสัมมนา แต่ถ้าจะเป็นการสร้างเครือข่ายอย่างเป็นทางการ ยังไม่มี ยังขาดเรื่องนี้อยู่”

“จริง ๆ อยากให้มี เพราะถือว่าสำคัญนะ สำหรับการมีเครือข่ายไว้ติดต่อสร้างความร่วมมือกัน น่าจะส่งเสริมตรงจุดนี้”

แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารกลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 ดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียว เพื่อความรวดเร็วในการบริหารจัดการ และความสะดวกในการตรวจสอบ กำกับ ดูแล การดำเนินงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

1.2 ติดตามเรื่องงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างใกล้ชิด ปรึกษาหารือทั้งฝ่ายบริหาร และบุคลากรส่วนการศึกษาในการจัดเสนอของบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความรอบคอบ พร้อมทั้งจัดเตรียมแผนการล่วงหน้าหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ

1.3 ประสานงานกับกรมการปกครอง ซึ่งแจ้งถึงความจำเป็นที่จะต้องรับดูแลเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปีและดำเนินการรายงานจำนวนเด็กเล็กเป็นเอกสารประกอบกันกับการรายงานผ่านระบบรายงานจำนวนเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ระบบ CCIS) เพื่อการจัดสรรงบประมาณจะได้ตรงตามความเป็นจริง และเพียงพอต่อภาระงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านการดำเนินการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1 ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กโดยฝ่ายบริหารอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ อันเป็นหนึ่งในแรงจูงใจสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และการปฏิบัติงานที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรตลอดจนการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ศึกษาขอหยิบยกคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการดำเนินการของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

“การสร้างแรงจูงใจก็สำคัญ การตรวจสอบด้วยการประเมินอย่างจริง ๆ จัง ๆ จะทำให้ก็จัดประเมินไปเลย เอาผลการประเมินมาพิจารณา”

“บุคลากรต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ผักกักกะใหม่ ๆ บุคลากรเกิดแรงกระตุ้นในการปฏิบัติหน้าที่ การขึ้นค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง แต่ละครั้งนี้เพราะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กควรจะมีวิธีที่หลากหลาย ครูต้องรู้เท่าทันและเชี่ยวชาญมาก ๆ”

3. ด้านการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

3.1 จัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียว ให้อยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ใกล้กับที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ สร้างตัวอาคารให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก

3.2 ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสม เพราะสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของเด็กเล็กทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับแสงสว่าง ระดับเสียง การถ่ายเทอากาศ และสุขลักษณะที่ถูกต้อง

3.3 จัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัยติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เช่น กิ่งวงจรวัด เครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคารถึงดับเพลิง ตลอดจนอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ดูแลรักษาอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตลอดจนมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ให้มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ บุคลากรควรได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

“สิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดูแลให้ดี เพราะอย่างเรื่องแสง เสียง การระบายอากาศ มันมีผลต่อสุขภาพ พัฒนาการเด็กด้วยนะ เสียงดังไปก็ไม่ได้ อย่างตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ เสียงรถเยอะอากาศไม่ดี ก็มีผล แสงในห้อง มีดไปก็ตาเสีย สว่างไปก็ตาเสีย ห้องน้ำห้องท่าก็ต้องแยกเป็นสัดส่วน”

“อาคารศูนย์เด็กเล็กควรติดตั้งระบบความปลอดภัยดี ๆ มีกล้อง CCTV เครื่องตัดไฟถึงดับเพลิง อุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น”

“ครูผู้ดูแลเด็ก หรือบุคลากรก็ควรจะมีเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินพวกการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ภัยฉุกเฉินพวกนี้ มันมีโอกาสเกิดขึ้นได้ จะได้รับมือถูกวิธี”

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

4.1 จัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

4.2 ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4.3 ครู และผู้ปกครอง ควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก

โดยขอยกคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตร ดังนี้

“เด็กวัยนี้ถ้าจัดกิจกรรมแบบบูรณาการจะดี เน้นให้เค้าได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เยอะ ๆ ต้องกล้าให้เด็กได้เล่น ได้ทำ เค้าจะเกิดการพัฒนาตามวัย”

“การเล่นเป็นกิจกรรมสำคัญค่ะ เด็กเล็กกับการเล่นเป็นของคู่กันอยู่ละ ครูผู้ดูแลเด็ก ต้องรู้จักปรับกิจกรรมการเล่น ของเล่นต่าง ๆ ให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเค้าได้ทั้งทาง สติปัญญาร่างกาย อารมณ์ สังคม”

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

5.1 ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐสถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนา เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้บริหารและบุคลากรส่วนการศึกษา มีการติดต่อสื่อสารระหว่าง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อประสานความร่วมมือ และให้บทบาทแก่คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่

5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครองอย่าง สม่ำเสมอ เช่น จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสื่อสารกับชุมชนและผู้ปกครอง จัดให้เด็กได้มีโอกาสเข้า ร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการดูแลเด็กและพัฒนาการของเด็กแก่ชุมชน

5.3 ชุมชนควรให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุ สื่อการเรียน การสอน และอุปกรณ์จำเป็น โดยวิธีบริจาค หรือการให้คำแนะนำตลอดจนการส่งเสริมอันจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต่อไป

“การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจะมีผลดีหลายอย่างนะ อย่างคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก็ควรให้บทบาทเขามากๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ปรึกษาหารือกันในเรื่องต่าง ๆ สื่อสารกันเยอะ ๆ ทั้งผู้บริหาร ครู ชาวบ้าน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนบ่อย ๆ เขามีกานอะไรที่พาเด็ก ไปร่วมได้ก็ควรพาไป”

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเองก็ควรจัดตัวเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน เอาเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการสอนของศูนย์โดยตรงนี่แหละ เรื่องการดูแลเด็กอย่างถูกวิธี บ้านไหนเขาก็มีลูกมีหลานใช้มี

ศูนย์เด็กก็น่าจะทำศูนย์ให้เป็นที่ ๆ ชาวบ้านเขามาศึกษาความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กได้ ครูก็เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กอยู่ละ”

6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.1 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อสร้างเครือข่ายและกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

6.2 สร้างเครือข่ายบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา หรือการร่วมมือต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เอาในระดับอำเภอก่อน อบต. เทศบาลตำบล อย่างน้อย ๆ ก็การติดต่อสื่อสาร การประชุมร่วมกันก็ได้ กำหนดแผนความร่วมมือระหว่างกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา”

“ควรมีการสร้างเครือข่าย เอาแบบไม่เป็นทางการก็ได้ ใช้ช่องทาง Social media ยิ่งดี ไลน์แลกเปลี่ยนความเห็นกัน ระบายปัญหา จะได้ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไข มีอะไรใหม่ ๆ ก็มาบอกกล่าว จะได้นำไปปรับใช้กับงานที่ศูนย์เด็กเล็ก”

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากร ส่วนการศึกษา กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้ผลการศึกษาดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรค ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

จากการศึกษา สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ยังขาดความพร้อมในเรื่องของอาคารสถานที่สำหรับจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องทำการยืมสถานที่ราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่บริการมาปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน และเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องกระจายตัวไปตามพื้นที่ในเขตตำบลแม่ยางตาล จำนวน 4 ศูนย์ ทำให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรวดเร็วในการประสานงานต่าง ๆ ตลอดจนจนการควบคุม ดูแล เรื่องมาตรฐานการดำเนินงาน ส่วนด้านงบประมาณได้รับเงินล่าช้า หรือไม่ครบตามจำนวนที่ขอไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงาน ทั้งในส่วนขอโครงการ

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ และเงินเดือนของครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ทำให้ทางผู้บริหารต้องชะลอโครงการออกไปก่อน หลายครั้งที่ต้องดึงงบประมาณจากส่วนอื่นมาใช้ในสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน โดยเฉพาะนำมาจ่ายเงินเดือนให้กับครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และการบริหารงานบุคคล มีอุปสรรคสำคัญคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีบุคลากรไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กเล็ก ทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเด็ก อีกทั้งมีผลจากระบบรายงานจำนวนเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ระบบ CCIS) ไม่มีช่องตัวเลขเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ทำให้จำนวนเด็กเล็กที่รายงานไปน้อยกว่าเด็กที่ต้องรับผิดชอบดูแล เมื่อจำนวนเด็กเล็กมีน้อยก็ส่งผลกระทบต่ออนุมัติจัดสรรจำนวนครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ทำให้ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กเล็กที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านการดำเนินการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการด้านบุคลากรเป็นไปตามระเบียบ และมาตรฐานการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่พบปัญหาบางอย่างที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน เช่น การเกี่ยงความรับผิดชอบระหว่างบุคลากรจิตวิญญาณในการปฏิบัติงาน ความสามัคคี เป็นต้น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล ไม่มีบุคลากรตำแหน่งพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น และภาระงานอันเนื่องมาจากปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ทำให้ผู้รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าวจึงต้องเป็นครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กแทน

1.3 ด้านการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ยังขาดความพร้อมในเรื่องของอาคารสถานที่ สำหรับจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องทำการขี้มสถานที่ราชการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่บริการมาปรับปรุง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน ทำให้การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ยังไม่สามารถทำได้สมบูรณ์เต็มที่

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีบางจุดที่ยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากศูนย์ย่อยแต่ละศูนย์มีเด็กแต่ละช่วงอายุรวมกัน เวลาจัดกิจกรรมหลายครั้งที่ต้องจัดรวมกัน ทั้งเด็ก 2 ขวบไปจนถึงเด็ก 4 ขวบ ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กระบุว่า อยากจะแยกจัดกิจกรรมตามอายุ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเต็มที่ แต่เนื่องจากจำนวนครูไม่เพียงพอจึงต้องจัดรวมกัน และผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับหรือไม่ให้ความสนใจที่จะร่วมมือกับครู เวลาครูแจ้งว่าพบปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอง ก็ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนตามความเหมาะสม แต่ในบางครั้งที่ทางศูนย์ฯ ได้มีการจัดกิจกรรม และต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม มักจะได้รับความร่วมมือบางส่วน สาเหตุหลักคือ ผู้ปกครองต้องไปทำงาน ซึ่งส่งผลให้โอกาสในการสื่อสาร พบปะ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู และผู้ปกครองมีน้อยลง

1.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ยังขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากรส่วนการศึกษา กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มนักวิชาการด้านพัฒนาการเด็ก ได้เสนอแนะแนวทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 ดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียว เพื่อความรวดเร็วในการบริหารจัดการ และความสะดวกในการตรวจสอบ กำกับ ดูแล การดำเนินงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปภายใต้มาตรฐานเดียวกัน

2.1.2 ติดตามเรื่องงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างใกล้ชิด ปรึกษาหารือทั้งฝ่ายบริหาร และบุคลากรส่วนการศึกษา ในการจัดเสนอของบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความรอบคอบ พร้อมทั้งจัดเตรียมแผนการล่วงหน้า หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ

2.1.3 ประสานงานกับกรมการปกครอง ซึ่งแจ้งถึงความจำเป็นที่จะต้องรับดูแลเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และดำเนินการรายงานจำนวนเด็กเล็กเป็นเอกสารประกอบกับการรายงานผ่านระบบรายงานจำนวนเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ระบบ CCIS) เพื่อการจัดสรรงบประมาณจะได้ตรงตามความเป็นจริง และเพียงพอต่อภาระงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ด้านการดำเนินการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.1 ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก โดยฝ่ายบริหารอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ

อันเป็นหนึ่งในแรงจูงใจสำคัญ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ตลอดจนการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ด้านการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2.3.1 จัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียว ให้อยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ใกล้กับที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ สร้างตัวอาคารให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก

2.3.2 ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสม เพราะสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของเด็กเล็ก ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับแสงสว่าง ระดับเสียง การถ่ายเทอากาศ และสุขลักษณะที่ถูกต้อง

2.3.3 จัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัย ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เช่น กล้องวงจรปิด เครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร ถังดับเพลิง ตลอดจนอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ดูแลรักษาอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ตลอดจนมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ให้มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ บุคลากรควรได้รับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.4.1 จัดกิจกรรมแบบบูรณาการและการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

2.4.2 ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.4.3 ครูและผู้ปกครอง ควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.5.1 ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐสถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้บริหาร และบุคลากรส่วนการศึกษา มีการติดต่อสื่อสารระหว่าง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อประสานความร่วมมือ และให้บทบาทแก่คณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่

2.5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน และผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ เช่น จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการสื่อสารกับชุมชน และผู้ปกครอง จัดให้เด็กได้มีโอกาส เข้าร่วมกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับการดูแลเด็ก และพัฒนาการของเด็ก แก่ชุมชน

2.5.3 ชุมชน ควรให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์จำเป็น โดยวิธีบริจาค หรือการให้คำแนะนำ ตลอดจนการส่งเสริม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต่อไป

2.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.6.1 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อสร้างเครือข่าย และกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

2.6.2 สร้างเครือข่ายบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา หรือความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายผลกับแนวคิดที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ทำการศึกษา ในบทที่ 2 ซึ่งได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังต่อไปนี้

อภิปรายผลกับแนวคิดเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษา พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินงานตามหลักการของการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ ได้ทำหน้าที่จัดการศึกษา ในระดับปฐมวัย โดยการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยในพื้นที่ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ (2542) ได้บัญญัติ อำนาจและหน้าที่ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะ

ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย การกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้รับบริการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยยึดหลักส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามวัย จัดกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนา สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553) ที่ว่า การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องจัดการศึกษา และพัฒนาเด็กเล็กในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความพร้อม และมีศักยภาพตามวัย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาว่า ควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2546) กล่าวว่า หลักสำคัญในการจัดประสบการณ์ ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง

อภิปรายผลกับแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ได้แนวทางในการพัฒนา คือ ควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูและผู้ปกครอง ควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก สอดคล้องกับ แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2545 หน้า 1-2) ที่ว่า พัฒนาการในช่วงปฐมวัยเป็นพื้นฐานของการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวัย ต่อ ๆ มาของมนุษย์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาการในช่วงปฐมวัย จึงต้องได้รับการเอาใจใส่ให้เด็กได้รับพัฒนาการอย่างถูกวิธี และมีคุณภาพ

เพื่อให้เป็นทรัพยากรอย่างมีคุณค่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยการปกครอง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ จึงต้องรับผิดชอบการจัดการบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กได้รับพัฒนาการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

อภิปรายผลกับมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ดังนี้

ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่าดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้เป็นศูนย์เดียว เพื่อความรวดเร็วในการบริหารจัดการ และความสะดวกในการตรวจสอบ กำกับดูแล การดำเนินงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และติดตามเรื่องงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างใกล้ชิด ปรึกษาหารือทั้งฝ่ายบริหาร และบุคลากรส่วนการศึกษาในการจัดเสนอขอของบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไป ด้วยความรอบคอบ พร้อมทั้งจัดเตรียมแผนการล่วงหน้าหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 หน้า 9-10) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่

ในด้านบุคลากร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะว่า เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพ ด้านบุคลากร โดยให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก โดยฝ่ายบริหารอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ ส่งเสริมให้ บุคลากรได้พัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการยกระดับ คุณภาพทางการศึกษา และการปฏิบัติงานที่อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ตลอดจนการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 หน้า 14-20) ด้านบุคลากร ผู้บริหารองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับมอบหมาย การกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัย

ทั้งคุณภาพครู ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์ และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียวให้อยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม ใกล้กับที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ สร้างตัวอาคารให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสม เพราะสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของเด็กเล็ก ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ระดับแสงสว่าง ระดับเสียง การถ่ายเทอากาศ และสุขลักษณะที่ถูกต้อง สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553 หน้า 21-26) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ว่า ที่ตั้งควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัย ที่อาจเกิดขึ้น พื้นที่ใช้สอยภายในต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอ เหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก โดยแยกเป็นสัดส่วน แสงสว่างควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เชื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

ในด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า ควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูและผู้ปกครอง ควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเล็ก สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 หน้า 27-28) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ที่ว่า 1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย 3) พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข และ 5) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสนอแนะแนวทางว่า ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้บริหารและบุคลากรส่วนการศึกษา มีการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อประสานความร่วมมือ และให้บทบาทแก่คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553 หน้า 46-49) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วนที่ว่า ในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วน ในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสนอแนะแนวทางว่า ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การประชุมหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อสร้างเครือข่ายและกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน และสร้างเครือข่ายบุคลากร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหา หรือการร่วมมือต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553 หน้า 52) ที่ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน การจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผลกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านงบประมาณได้รับเงินล่าช้า หรือไม่ครบตามจำนวนที่ขอไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน ผู้ปกครองค่อนข้างที่จะให้ร่วมมือกับครูน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนุรักษ์ มาสเนตร (2552) ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตบางซื่อ เป็นการศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อที่มีการศึกษา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการพบว่า มีการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย ค่อนข้างน้อย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอที่จะมาดำเนินงาน รวมถึงขาดการดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองค่อนข้างน้อย เนื่องจากว่าผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องทำงาน

แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ คือ ดำเนินการจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้เป็นศูนย์เดียว เพื่อความรวดเร็วในการบริหารจัดการ และความสะดวกในการตรวจสอบ กำกับ ดูแล การดำเนินงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปภายใต้มาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับ ประเสริฐ บุญมี (2554) ศึกษาปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะว่า เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างเพียงพอ และให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารสถานที่เป็นเอกเทศ นอกจากนี้ควรติดตาม เรื่องงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างใกล้ชิด ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยฝ่ายบริหารอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนา ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสม จัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้ จากประสบการณ์ตรง ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครู และผู้ปกครอง ควรประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจัง นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว

องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ปรีศณี เจริญใจ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอตอຍสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่า ด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก ควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทางการศึกษาทุกคน เพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณภาพของผู้สอน ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจะนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน และการจัดทำระบบข้อมูลต่าง ๆ ในศูนย์ เพื่อให้เกิดความเป็นปัจจุบันของข้อมูล และเด็กนักเรียนสนใจที่เรียนหนังสือมากขึ้น และด้านผู้เรียน ควรจะเลือกสื่อ และมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเล็ก ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และนอกจากนี้ ยังพบข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพในด้านการดำเนินการบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีการประเมินผล การปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก โดยฝ่ายบริหาร อย่างจริงจัง เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อน ค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ อันเป็นหนึ่งในแรงจูงใจสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ช่อ สันธนพิพัฒน์ (2553) ซึ่งพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบน่าอยู่ ประกอบด้วย ด้านการตรวจสอบและประเมินผล โดยการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้เหมาะสม โดยการให้บุคลากรมีส่วนร่วม และปรึกษาหารือ แก่ใช้ข้อบกพร่องในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำผลการปฏิบัติมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ียงตาล ควรส่งเสริมให้มีการสร้าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้รวมกันเป็นที่เดียว เพื่อการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างเต็มที่ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

3. จัดการอาคาร สิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสะดวก ปลอดภัย เอื้อต่อการทำกิจกรรม มีความเหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดี

4. จัดกิจกรรมแบบบูรณาการ และการจัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ปรับกิจกรรมการเล่นให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

5. สร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนสร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด หรือระดับภาค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรปฐมวัย 2546 (อายุ 3-6 ปี)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2545). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เล่ม 1 การจัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาธาภิษาดินแดน.
- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542). **นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กมล รอดคล้าย. (2537). **การวิเคราะห์ระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ช่อ สันชนพิพัฒน์. (2553). **รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบาน สุ่อความเป็นเลิศ**. มปป.
- เดือนเพ็ญ ตั้งชะฤกษ์ และคณะ. (2540). **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนาเด็ก และครอบครัว**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

- น้ำเพชร ปลื้มน้อย. (2551). การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลไม้ดัด
อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เบญจวรรณ ศรศรี. (2556). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- ประเสริฐ บุญมี. (2554). ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอยุวมลบุรี จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ รป.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ปรัศนี เจริญใจ. (2551). การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พกา มาศ จุฑรัมย์. (2552). ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ. (14 พฤศจิกายน 2542).
ราชกิจจานุเบกษา. 116 (114 ก). หน้า 34.
- พิพัฒน์ หมาดแล่ม. (2556). แนวทางในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเกาะกลางอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ให้มีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อนุรักษ์ มาสเนตร. (2552). ศึกษาการดำเนินงานการบริการด้านการศึกษาตามมาตรฐาน
ศูนย์เด็กเล็กกรมอนามัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อัครเดช วรหาญ. (2548). ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.
การค้นคว้าแบบอิสระ รป.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์การวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่

นางสาวปิโยรส ใจเอื้อ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์

.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา.....น.

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและ
อุปสรรคส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ให้มี
คุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

อายุ.....ปี การศึกษา.....

สถานที่ทำงาน.....

ลักษณะงานที่ทำในปัจจุบัน.....

ตำแหน่งงาน/ระดับ.....

อาชีพ.....

รายได้.....

**ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงาน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง
จังหวัดแพร่**

1. การดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ เป็น
อย่างไร

1.1 การดำเนินการด้านการบริหารงาน

1.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอ
วังทอง จังหวัดแพร่ มีการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

1.2 การดำเนินการด้านงบประมาณ

1.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวัง
ทอง จังหวัดแพร่ มีการจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

1.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวัง
ทอง จังหวัดแพร่ ได้รับงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

1.3 การดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล

1.3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ มีการสรรหาหรือเลือกสรรบุคลากรอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

1.3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

1.3.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

2. การดำเนินการด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นอย่างไร

2.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 การสรรหาคูคลากรผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

2.1.2 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอะไรบ้าง และผลจากการปฏิบัติงาน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

2.2 ครูผู้ดูแลเด็ก

2.2.1 การสรรหาบุคลากรผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก มีวิธีการอย่างไร

.....
.....
.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

2.2.2 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก มีอะไรบ้าง และผลจากการปฏิบัติงาน เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

2.3 ผู้ประกอบอาหาร

2.3.1 การสรรหาผู้ประกอบอาหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

2.3.2 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบอาหาร มีอะไรบ้าง และผลจากการปฏิบัติงาน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

2.4 ภาารโรง

2.4.1 การสรรหาภาารโรงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

2.4.2 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของภาารโรง มีอะไรบ้าง และผลจากการปฏิบัติงาน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

2.4 พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น

2.4.1 การสรรหาพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

2.4.2 บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น มีอะไรบ้าง และผลจากการปฏิบัติงาน เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

3. การดำเนินการด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นอย่างไร

3.1 ด้านอาคารสถานที่

3.1.1 อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร อยู่ในทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

3.1.2 มีการใช้สอยพื้นที่ของอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1 สิ่งแวดล้อมภายในอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

3.2.2 สิ่งแวดล้อมภายนอกอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

3.3 ด้านความปลอดภัย

3.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ มีมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

3.2.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ มีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

4. การดำเนินการด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นอย่างไร

4.1 ด้านการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการ

4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยวิธีการใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยวิธีการใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

4.2 ด้านคุณลักษณะตามวัย

4.2.1 เด็กเล็กที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีคุณลักษณะตามวัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

4.3 ด้านการจัดประสบการณ์

4.3.1 มีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็กที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ ในแต่ละช่วงวัยอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

4.4 ด้านการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

4.4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีการดำเนินการด้านการบริหารงานวิชาการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

4.4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังยาง จังหวัดแพร่ มีการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

5. การดำเนินการด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นอย่างไร

5.1 ด้านการมีส่วนร่วม

5.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ มีส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนา) อย่างไร

.....
.....
.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

5.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอวังทอง จังหวัดแพร่ ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐสถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนา) ในการดำเนินการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

.....
.....
.....
.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

5.2 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

5.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ มีการจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

6. การดำเนินการด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เป็นอย่างไร

6.1 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

6.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาคอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1) ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

2) แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

ท่านเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยางตาล อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ ควรเป็นอย่างไร

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

.....

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

.....

.....

3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

.....

.....

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

.....

.....

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

.....

.....

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

